

Teabepäeva nimetus: Raplamaa Mesinike Seltsi mesinike teabepäev

Koht ja aeg: Rapla Kultuurimajas, 18.11.2018. a.

Lektor: Maire Valtin, lektorileping nr PR-15-A.3-26

Kokkuvõtte teemal: Mesindamine kevadest sügiseni.

Kevadel, peale puhastuslendu, on ülioluline kontrollida mesilaste söödavarusid ja selle kättesaadavust. Samas tuleb kindlasti peret koondada kui mesilased ei täida kõiki kärke. Mesinik peab alati proovima pidada tugevaid peresid ja seepärast pannakse nii kevadel kui sügisel nõrgad pered kokku.

Väga oluline on kevadel peredele soojade materjalide panek laele ning põhja sulgemine kui tegu on võrkpõhjaga, nii hakkab pere kiiremini arenema. Järkjärgult, vastavalt pere arenemisele, tehakse ka suuremaks lennuavasid. Esimesed laiendamised tehakse siis kui kõik raamide vahed on mesilasi täis ja tavaliselt laiendatakse ülesehitatud kärgedega haudmekärgede kõrvale (lamavtarus). Jutt käib lamavtarudest. Järgmine laiendamine on ka mõistlik teha ülesehitatud kärgedega, et mesilased ei peaks energit kulutama kärgede ülesehitamiseks. Muidugi sobivad ka kärjepõhjad kui ülesehitatud kärgi pole. Kolmanda laiendamise ajal on peres juba noori mesilasi rohkem kui vanu ja siis tuleb hoolitseda, et neil ka tööd oleks. Nüüd pannakse juba julgemini kärjepõhju. Korraliku tugeva pere korral on selleks ajaks peres juba nii palju kärke, et saab perele peale panna magasinini. Magasini asetame risti alumiste kärgedega. Kui magasin on täisraamiline, siis selles hirmus, et haue võiks maha jahtuda, pannakse alumiste raamide peale ajaleht. Mesilasema võib tulla julgelt üles munema ja tavaliselt tulebki. Ka soojus tõuseb üles ja nii areneb pere veelgi jõudsamalt. Meie laiendame lamavtaru sarnaselt korpustaruga. Viienda laiendamise ajal tõstame pealolevast magasinist kinnikaanetatud haudmekärjed ja ka kõik nektariga kärjed uude tühja magasinini, äärtesse paneme kärjepõhjad. Peal olnud magasinis järelejäänud kärjed sätime magasinini keskele ja jällegi paneme servadesse kärjepõhjad. Uue magasinini, mille nüüd komplekteerisime, paneme olemasoleva magasinini peale. Tavaliselt on teise magasinini lisamine juuni alguses või veidi hiljem. Oluline on lasta mesilastel üles ehitada palju uusi kärjepõhju. Sellise meetodiga saab juba jaanipäevaks soodsa kevade korral hulka mett pere kohta. Edasi tuleb mesinikul otsustada, kas ta tahab jätkata sama mesilasemaga või siis vahetab ema. Emade vahetamine õnnestub pea 100% kui anda vana ema asemele emakupp pooleteise tunni pärast peale ema ära võtmist. Emakupuga andmise puudus on see, et ema võib peale koorumist minna paarumislennul kaduma ja kui mesinik hauet ei näe, ootab ikka haudme tekkimist, võivad hakata munema töomesilased, tekib küürakhaue.

Peale emakupu või paarumata ema andmist tuleb 10 päeva pärast kontrollida haudme olemasolu. Paarunud ema eraldatakse emaeraldusvõre taha, taru taskuossa. Sinna antakse ka söödakärg ja emale munemiseks kärgi ning avatakse tagumine lennuava. Sellest taru osast kasvab nüüd talvepesa, mis on ilusate uute kärgedega. Sügisel, peale meevõttu, nihutatakse see osa kärgi koos noore emaga taru esimese lennuava kohale.

Emade andmine ongi üks suurimaid probleeme. Raske on vahetada emasid kui mesilased on teist rassi. Kõige paremini võetakse vastu paarunud emasid aga neid ei ole kahjuks alati saada.

Sülemlemisaldis mesilased ehitavad suurel hulgal emakuppe ja peredest läheb tihti rohkem kui üks sülem. Selliste olukordade vältimiseks peab mesinik jälgima oma mesilasperesid ja õigeaegselt võtma kasutusele sülemite äralendamist takistavad võtted.

Kui sülemlemistung perel sees, on võimalus teha vana ema ja lennumesilastega uus pere vanale kohale. Kui ema on võimatu leida, saab alati pere poolitada. Pere, kuhu sattus ema, on rahulik ja alustab kohe ka töötamist. Teine osa perest saab kas uue ema või jääb sinna üks peres olnud emakuppudest, millest koorunud emal on vaja paarumas käia ja munema hakata.

Kui osa peresid kasvab kevadel kiiremini, siis on alati võimalus neid nõrgestada haudme ära võtmisega ja teisi peresid selle haudme arvelt tasakaalustada. Peakorje alguseks on vaja korralikke, suuri peresid, et mesinik saaks hea meesaagi.

Tänapäeval on meiniku ja mesilase nuhtluseks varrolest, millega tuleb sõdida kõigi võimalike vahenditega. Hea oleks, kui need on looduslikud happed ja vastavad mesindamisvõtted.

Lesta paljunemist vähendab:

1. sülemlemine või kunstsülemi tegemine (sülemite kohene tõrje lesta hävitamiseks.)
2. Haudmepausi tekitamine (munevate emade asendamine peakorje alguses emakupuga).
3. Mesilasperede seast kunstliku valiku tegemine, teatud peredes on lesta vähem. Kevadel hiljem tegutsema hakkavad pered on väiksema lestasusega.
4. Lendperede tegemine ja koheselt lesta tõrjumine
5. Isolaatorite kasutamine haudme eraldamise eesmärgil.
6. Looduslike lestatõrjevahendite kasutamine ka korje ajal.
7. Idu- ehk eluperede tegemine kinnise haudmega (ema antakse sellele perele alles peale haudme koorumist ja lesta tõrjet)

Mesinikel perede hävimise peamine põhjuseks on vähene teadlikkus mesindamisest ja ka lestatõrjest. Mesilased ei ole nii õrnad, et valede mesindamisvõtete pärast veel välja surevad. Siis nad jätavad lihtsalt hooletu ja rumala mesiniku maha. Aga tänapäeval on mesilaspered küllaltki suur asustustihedus põhjuseks lesta levikul. Kõik mesinikud peavad tegema korraliku monitooringu nii kevadel kui sügisel ja vastavalt tulemustele tõrjuma lesta.

Väga oluline on sügisene perede õige koondamine, õigeaegne söötmine ja lestatõrje. Paljud mesinikud on hakanud ka emasid vahetama sügisel söötmise ajal. Esiteks võtavad sügiel pered paarunud emasid hästi vastu, teiseks on sügisel ja suve lõpus paarunud emad palju täisväärtuslikumad kui kevadel. Sügisel vahetatud noored emad hakkavad järgmisel kevadel väga hästi munema ja perede areng on väga hea. Kevadel aga ei ole leskede kvaliteet veel kõige parem ning paarumiseks sobivaid ilmu vähem.

Peale korje lõppu peresid koondades, on alati suured probleemid mesilasperede vahelise vargusega. Seepärast on õigem koondamisi teha siis kui on veel veidi korjet ning mesilaspered ei ründa üksteist. Probleem on mesinikel tihti pere suuruse hindamise ja talveks vajaliku kärgede arvu jätmisega. Liiga suurtes

talvepesades paigutatakse sööt haudmest kaugemale, talvekobar kaldub tihti ühte serva ja pered surevad nälga. Hoolas mesinik kuulab oma mesilasperesid talvel korra kuus ja vajadusel annab kandi näol lisaööta. Samuti tuleb kaitsta nugiste, tihaste, hiirte eest. Igasugu häirimised talvel kutsuvad esile mesilaste eemaldumise talvekobarast ja hukkumise. Seepärast peaks söötmine olema lõpetatud septembri keskpaigaks ja peale seda kui ööd on alla 10 kraadi, ei peaks peresid enam ilmaasjata häirima. On juhtunud ka nii, et kui eelkobar hilissügisel raamide ümber paigutamiseks laiuli lüüa, see enam ei moodustugi. Ka mesilastel peab olema talverahu.